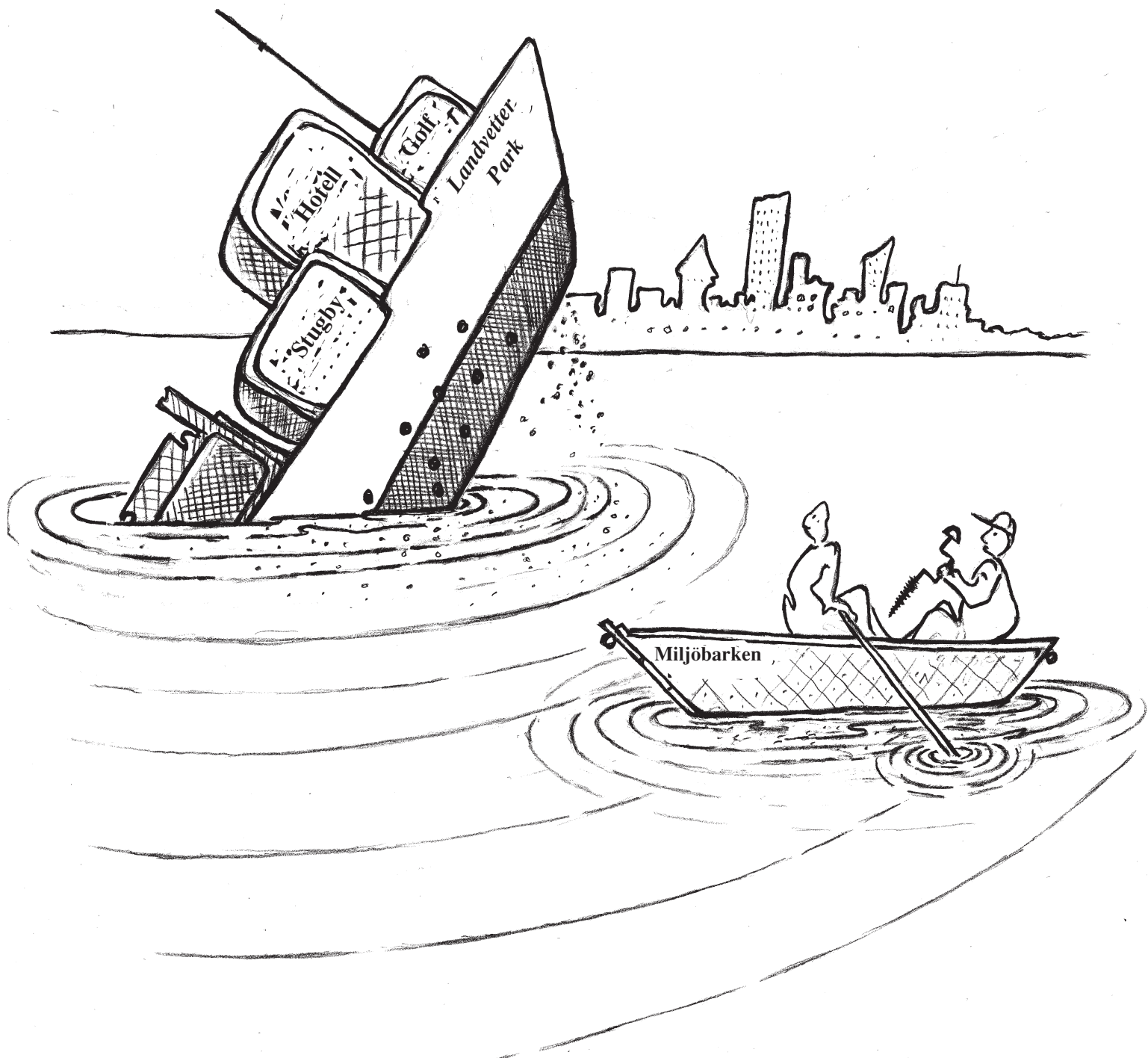

Regeringsbeslut sänkte Landvetter Park-projektet

Det lilla är det stora

En liten snäcka, en liten slända, en liten svamp och en liten tanke:

- Vad är det för en liten kuse, för ett litet kryp? - Ska vi bara ha snäckor, hackspettar och grodor? Ska vi inte ha plats för några människor också?

Naturen tränger sig på. I takt med att den minskar, utarmas och försvinner gör den sig alltmer påmind. I Sverige finns nu 4127 arter med på den nationella rödlistan. Våra skogar och hav utarmas, naturliga våt- översvåmningsmarker och ångar försvinner. Men utarmningen av den biologiska mångfalden och förstörelse av natur är inte bara ett problem i Sverige, det pågår i alla länder och i våra stora hav. Det är ett globalt miljöproblem som fått allt större uppmärksamhet och acceptans sedan frågan blev en huvudfråga vid FN:s miljökonferens i Rio 1992*. Samtidigt har den kallats "Det glömda miljöproblemet" och så är det nog fortfarande. Trots att det gått 20 år sedan Riokonferensen så tvingas man ständigt påminna om frågan och ofta möter man samma reaktioner och brist på förståelse.

- Ska vi inte ha plats för människor också? Hotade arter, äsch, det finns ju överallt. Man kan inte göra nånting utan att det hittas något litet kryp. Men det är just detta som är problemets kärna då grunderna för den globala utarmning finns lokalt, även här i Härryda. Det har sin rot i människors önskningar, inställningar och attityder, i prioriteringar och beslut, i åtgärder, företag och de projekt som genomförs. Det är här, lokalt, som det globala utarmningsproblemet grundläggs. För allting på jorden hör ju ihop, livet är länkat till varandra och bildar en global enhet där växt- och djurarterna är själva byggstenarna. På så sätt blir det lilla det stora och vårt handlande i Härryda likväl som i Hamburg, Yungshun, Kermansha, El Asnam, Dallas, Ponto Grosso, Port Moresby eller i Olekminsk får en betydelse när man väger samman allt. Det lilla blir det stora, en liten snäcka, en liten slända, en liten svamp och en liten tanke.....

Michael Nilsson
ordförande

* FN kommer att hålla en uppföljande miljökonferens i Rio i juni i år. Tjugo år efter den första Rio-konferensen 1992.

**Vill Du bli medlem i
Naturskyddsföreningen**
- Ring 08/ 702 65 00
- Eller gå in på
www.naturskyddsforeningen.se

Styrelse Naturskyddsföreningen i Härryda

Michael Nilsson Ordförande
Näsetvägen 16
435 39 Mölnlycke Tel: 031/ 989363
michael.nilsson@naturskyddsforeningen.se

Jan Hellenberg V Ordförande
Tubared Ekväg 9
430 63 Hindås Tel:0301/19004

Mats Sandberg Kassör
Banvägen 62
435 43 Pixbo Tel: 031/88 01 68

Christer Johansson Sekreterare
Råda Portar 74
435 32 Mölnlycke Tel:031/183241

Olavi Paldan
Ängsvägen 3
435 43 Pixbo Tel: 031/880447

Carin Nilsson
Näsetvägen 16
435 39 Mölnlycke Tel: 031/ 989363

Birgitta Karlsson
Mölnlycke

Styrelsesuppleanter:

Lars Berntsson
Stenliden 2
435 37 Mölnlycke

Sverker Steen
Gitarrvägen 1B
435 44 Mölnlycke Tel:031/884452

Sten Svantesson
St Håltetvägen 10
438 93 Landvetter Tel: 070/3095588

Naturskyddsföreningen i Härryda, som är en lokal krets av Svenska Naturskyddsföreningen, har ca 1000 medlemmar. Föreningens arbete bedrivs på ideell basis och leds av en styrelse som väljs varje år av medlemmarna.

© Där inget annat anges: Michael Nilsson

Liten tuva stjälpte stort lass

- regeringsbeslut sänkte till sist Landvetter Park

Så kom då till sist regeringsbeslutet strax före jul i december 2011. Ett beslut som innebar att länsstyrelsen beslut att upphäva detaljplanen för området står fast. En riktig fin julkapp för alla de som jobbat för att bevara Skärssjöområdet och stoppa storprojektet Landvetter Park.

Totalt var det över tjugo miljöorganisationer som 2008 undertecknade uppropet "Rädda Skärssjöns naturområde" riktat till kommunens politiker. Naturskyddsföreningen bjöd även in alla politiker till guidning i området och en särskild rapport togs fram och presenterades "Landvetter park - hot mot unik natur i Göteborgsregionen". Presskonferenser hölls och pressmeddelanden skickades ut. Mediauppmärksamheten och opinionen blev stor men trots detta och allt faktaunderlag som pekade för ett bevarande av området så beslutade fullmäktige i oktober 2008 att anta en detaljplan. En detaljplan som överklagades av Naturskyddsföreningen och några markägare. Våren 2010 kom länsstyrelsens beslut att upphäva detaljplanen med hänvisning till förekomsten av fridlysta arter som tjäder, nattskär, åkergröda, bred paljettdykare m.fl.

Härrydas kommunledning tog dock inte beslutet positivt utan överklagade till regeringen. Man gjorde

även tillsammans med exploatören en uppvaktning hos miljödepartementet för att trycka på. Dock till ingen nytta för i december 2011 så kom till sist regeringsbeslutet. Ett beslut som innebär att regeringen underkänner projektets miljökonsekvensbeskrivning. Detta då

Tjäder. Foto Leif Danielsson

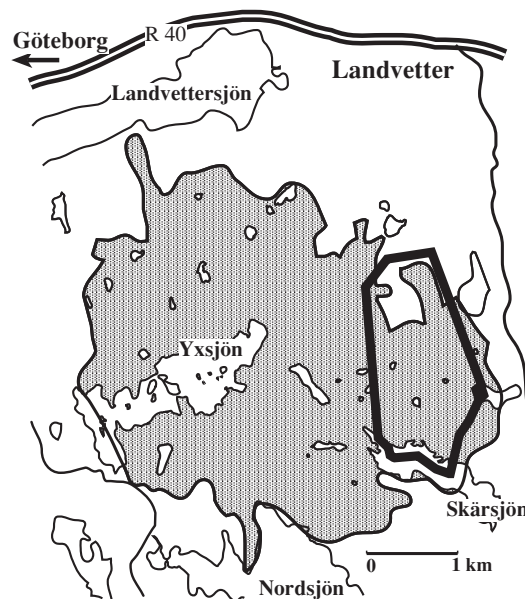
kommunen inte tillräckligt utförligt har beskrivit de fridlysta arternas förekomst och konsekvenserna för dessa av en exploatering. Därmed gjorde länsstyrelsen rätt när man tidigare upphävde detaljplanen.

"- Vi hade en entreprenör som presenterade en idé. Det kunde lika väl gått väl."

Kommunråd Annette Eiserman-Wikström i GP 111211

Kommunfullmäktige bjöds hösten 2008 in till en guidning i Skärssjö-Yxsjöområdet

- Område - "Högsta naturvärde" - Klass 1 (Biodivers Naturvärdsconsult 2008)
- Gräns för planerat exploateringsområde - Landvetter Park

Upprop från miljöorganisationer

Över 20 miljöorganisationer undertecknade 2008 uppropet "Rädda Skärssjöns naturområde" med vädjan till Härryda kommun att inte anta detaljplanen för Landvetter Park:

- Naturskyddsföreningen (riksorganisationen)
- Greenpeace Norden
- Sveriges Ornitologiska Förening
- Västergötlands Ornitologiska Förening
- Bohusläns Ornitologiska Förening
- Västergötlands Botaniska Förening
- Botaniska Föreningen i Göteborg
- Floraväktarna i Västergötland
- Fältbiologerna Västsvenska
- Fältbiologerna Borås
- Rädda Svartedalens Vildmark
- Göteborgs Ornitologiska Förening
- Naturskyddsföreningen i Bohuslän
- Mölndals Naturskyddsförening
- Göteborgs Naturskyddsförening
- Naturskyddsföreningen i Kungälv
- Partille Naturskyddsförening
- Lerums Naturskyddsförening
- Naturskyddsföreningen i Ale
- Lysekiil-Munkedals Naturskyddsför.
- Naturskyddsföreningen i Härryda

Förödande översiktsplan

Härryda kommun fortsätter att driva sin översiktsplanering i direkt konflikt med värdefull natur och biologisk mångfald. Det framgår av det senaste förslaget till översiktsplan.

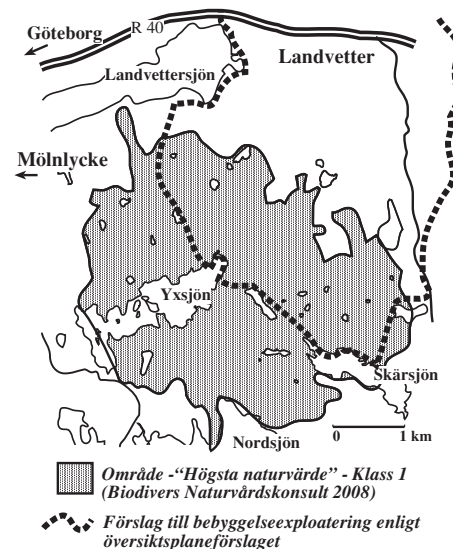
Arter och miljöer hotas

I förslaget finns fortsatt exploatering av stora arealer av kommunens värdefulla natur. Värdefull natur som kommunen själv pekat ut i sitt naturvårdsplanarbete. Enligt Naturskyddsföreningens beräkningar så utgörs hela 35-40% (ca 400 hektar) av föreslagen exploateringsyta av natur med "höga naturvärden". Totalt rör det sig om 14 olika naturområden som riskerar skadas eller förstöras. Som exempel på områden kan nämnas Rambo mosse, Yxsjön (se karta), Vällsjön och Hålsjöarna-Bråtaskogen. I områdena finns miljöer för över 100 olika särskilt skyddsvärda växt- och djurarter som ex. hasselsnok, nattskärna, mindre hackspett, entita, nötkråka, törnskata, smålom, storlom, sparvuggla, tjäder, orre, fiskgjuse, bivräk, klockgentiana, klotgräs, knärot, gransotdyna, veckticka, stubbträdmossa, kornknotmossa, gulnål, bred paljettdykare, bronsbjörn

o.s.v. Trots detta skriver kommunen i sin ÖP att "Föreslagna utbyggnadsområden har generellt lokaliserats till områden med de lägsta naturvärdena.." Och att "I ett fåtal fall har exploatering föreslagits där höga naturvärden finns." Påståenden som är direkt felaktiga.

Oklart kring mål för befolkningstillväxten

I översiktsplanen anges att planen är dimensionerad för en befolkningstillväxt på 1,5% per år. Samtidigt redovisas ett kommunfullmäktigebeslut om särskilda inriktningsmål för ÖP-arbetet där målet för befolkningstillväxten enbart är 1% per år. Skillnaden mellan 1 och 1,5% kan kanske tyckas vara liten men skillnaden i markanspråk blir dock betydande. Med en utgångspunkt på en befolkning på 35 000 personer år 2010 så framkommer följande: Med en tillväxt på 1% per år växer befolkningen med ca 3700 personer mellan 2012-2020. Med en tillväxt på 1,5% växer däremot kommunens befolkning med 5800 personer under samma tid. För kommunens planarbete innebär detta att man vid en 1% tillväxt (enligt fullmäktigemålet) måste bereda plats för 350-400 nya invånare per år. Med 1,5% tillväxt

måste man bereda plats för 540-630 invånare per år. Detta innebär en betydande skillnad i markanspråk och med nuvarande naturvårdshänsyn i planeringen innebär det dessutom stora ingrepp i värdefull natur.

Bristande MKB

Planens miljökonsekvensbeskrivning har enligt Naturskyddsföreningen fortsatt betydande brister. Detta gäller särskilt beskrivningen av planens påverkan på biologisk mångfald, vattenmiljöer och värdefull natur. Möjligen kan orsaken vara att man har utgått från den felaktiga bedömningen att värdefull natur inte påverkas (se ovan). Flera miljömål finns inte heller ens beskrivna.

Avverkning hotar Finnsjöskog

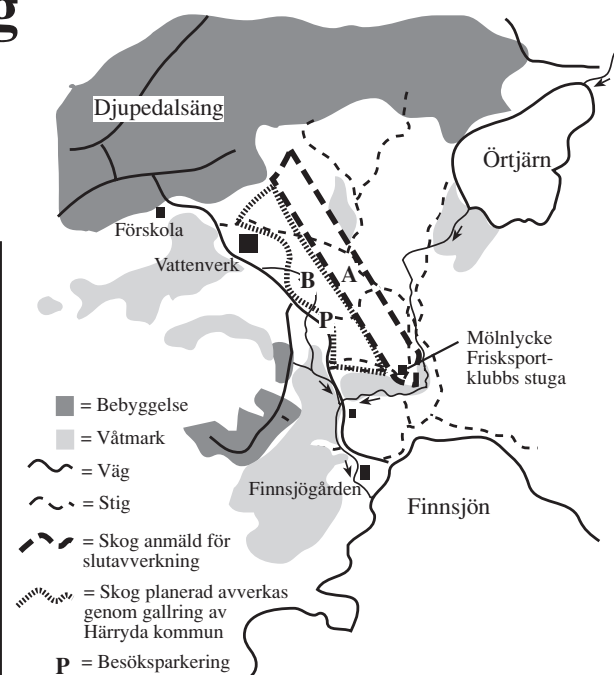
Två skogsavverkningar planeras i Finnsjöns friluftsområde söder om Mönlycke. Dels är det ett privatägt skogsskifte som planeras slutavverkas (A) och dels planerar Härryda kommun gallra i skogsskiftet intill (B).

I dagsläget har kommunen sagt att man är emot den privata slutavverkningen och har inlett förhandlingar för att köpa in skogen. Orsaken är att området är ett utpekat friluftsområde och skyddsområde för vattentäkt för Mönlycke. Den egna planerade gallringen har kommunen avvaktat med efter att Naturskyddsföreningen begärt att ett samråd hålls i området. Föreningen är emot skogsavverkningarna som hotar höga natur-, frilufts och kulturvärden och anser att ett kommunalt naturreservat

ska bildas. I samband med att avverkningsplanerna blev kända har en lokal opinionsgrupp bildas som startat en namninsamling mot avverkningen på Facebook.

Faktaruta

Finnsjöns friluftsområde omfattas av en fördjupad översiktsplan från 1993. I planen framkommer riktlinjer för bebyggelse m.m. Enligt planen avser kommunen på sikt inrätta ett naturreservat. Finnsjön är även vattentäkt och avverkningen ligger inom skyddsområdet för vattentäkten. Friluftslivet är omfattande och förskolan har bl a Mulleverksamhet i skogen som hotas avverkas.

”Urskogssvamp” funnen vid Yxsjön

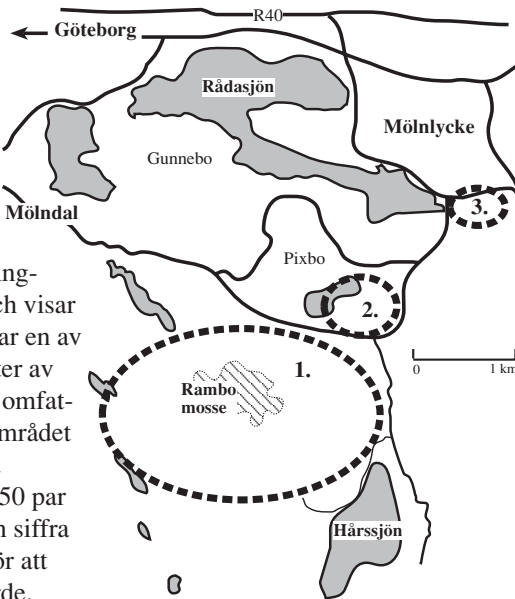
Naturskyddsföreningen i Härryda har gjort ett sensationellt fynd av en mycket sällsynt och hotad svamp vid Yxsjön. Svampen, parasitporing, lever på en annan svamp, violticka, som i sin tur lever på döda granar. Parasitporing är en mycket krävande art som tidigare är funnen i nordlig granskog och fjällskog. Endast åtta fynd har gjorts i landet och fyndet vid Yxsjön är det första i södra Sverige. I samband med en kraftledningsutbyggnad har Svenska kraftnät tagit hänsyn till parasitporingen vid Yxsjön men nu hotar även en planerad skogsavverkning förekomsten.

● = fynd av parasitporing (VU), *Antrodiella parasitica*, i Sverige. Även det senaste fyndet i Härryda finns med.

Nattskärran flyger vid Rambo mosse

I samband med bygnadsplaner söder om Mölnlycke har Härryda kommun genomfört en nattskärrinventering vid Rambo mosse. Resultatet bekräftar Naturskyddsföreningens tidigare bedömningar och visar på att området (område 1) har en av landets viktigaste förekomster av nattskärra. Undersökningen omfattar inte hela Rambo mosseområdet men tillsammans med andra undersökningar bedöms 40-50 par finnas vid Rambo mosse. En siffra som är mycket hög vilket gör att området har högsta naturvärde. Nattskärran är en rödlistad art och ett flertal av dess revir i öster och norr Rambo mosse hotas av kommunens bebyggelseplaner.

Kartan visar tre områden där Härryda kommun i samband med exploateringsplaner nyligen genomfört naturinventeringar.

Smal dammsnäcka i Europa

Smal dammsnäcka har sin världsutbredning i Europas västra kusttrakter. En stor del av de kända förekomsterna finns i norra Europa vilket gör att Sverige har ett stort internationellt ansvar för dess bevarande.

Mölnalsåns värden

En ny rapport kring Mölnalsån har tagits fram av Mölnalsåns vattenråd. I rapporten ”Mölnalsåns vattensystem - en resurs för människor och ekosystem” görs en mycket spännande och intressant redogörelse för vattensystemets många olika värden. En mycket läsvärd rapport som man kan finna på Mölnalsåns vattenråds hemsida.

Råda stock - högt värde för fågellivet

I samband med planer på dagvattendammar vid Råda stock i Mölnlycke (område 3) har mycket höga fågelvärden upptäckts. I en ornitologisk rapport bedöms sumpskogen vid Råda stock intill Mölnalsån ha ”mycket höga - högsta naturvärde”. Orsaken är bl a förekomst av rödlistade arter som mindre hackspett, drillsnäppa och göktyta. I området förekommer även den rödlistade arten smal dammsnäcka (se nedan) och åkergröda.

Vällsjöns naturvärden

En ny naturvårdsrapport visar att Vällsjön i Mölnlycke har mycket höga naturvärden (område 2). Detta då det bl a förekommer intressanta översvännings- och källpåverkade miljöer. Det utgör även en av Sveriges värdefullaste miljöer för smal dammsnäcka. En snäcka som är rödlistad och som omfattas av naturvårdsverkets nationella åtgärdsprogram för hotade arter. Sverige bedöms ha särskilt stort ansvar för smal dammsnäcka och den har en stor del av sin nationella kända förekomst i Härryda och Mölnals kommuner. Rapporten togs fram i samband med att kommunen tagits fram ett förslag till anläggande av våtmark i Vällsjöområdet.

Smal dammsnäcka, *Omphiscola glabra*, har en av sina viktigaste förekomster i Vällsjöområdet

Sällsynt slända hotas vid Örtjärn

Härryda kommun planerar att bygga en dagvattendamm vid Örtjärn i Mölnlycke. Planerna står dock i konflikt med värdefull natur då det precis där dammen skall anläggas idag rinner en bäck med förekomst av bl a en mycket sällsynt och hotad bäckslända (omr 3 se karta). En bäckslända som enbart är känd från nio lokaler i hela Sverige. Dessutom förekommer åkergroda som är fridlyst och skyddad enligt Artskyddsförordningen och EU:s naturvårdsdirektiv.

Beslut har överklagats

Länsstyrelsen har dock beslutat att inte ta upp ärendet som ett artskyddsärendande eller infört skydd för den hotade sländan. Därmed går man vid sidan av de krav som krävs enligt Artskyddsförordningen och Miljöbalken. Länsstyrelsens beslut har överklagats till miljödomstolen av Naturskyddsföreningen. Naturskyddsföreningen menar att frågan

skall hanteras enligt Artskyddsförordningen, att alternativ finns som måste väljas (omr 4 se karta), att tillstånd och dispens krävs och att den hotade bäcksländans livsmiljö måste skyddas.

Skall skyddas enligt eget miljömål

Föreningen anser även att kommunen i enlighet med kommunfullmäktiges egna miljömål skall agera för att bäcksländans miljö skall skyddas och inte förstöras. Enligt de lokala miljömålen som fullmäktige antagit gäller att "Hotade arter och deras livsmiljö ska skyddas".

" Hotade arter och deras livsmiljö ska skyddas" .

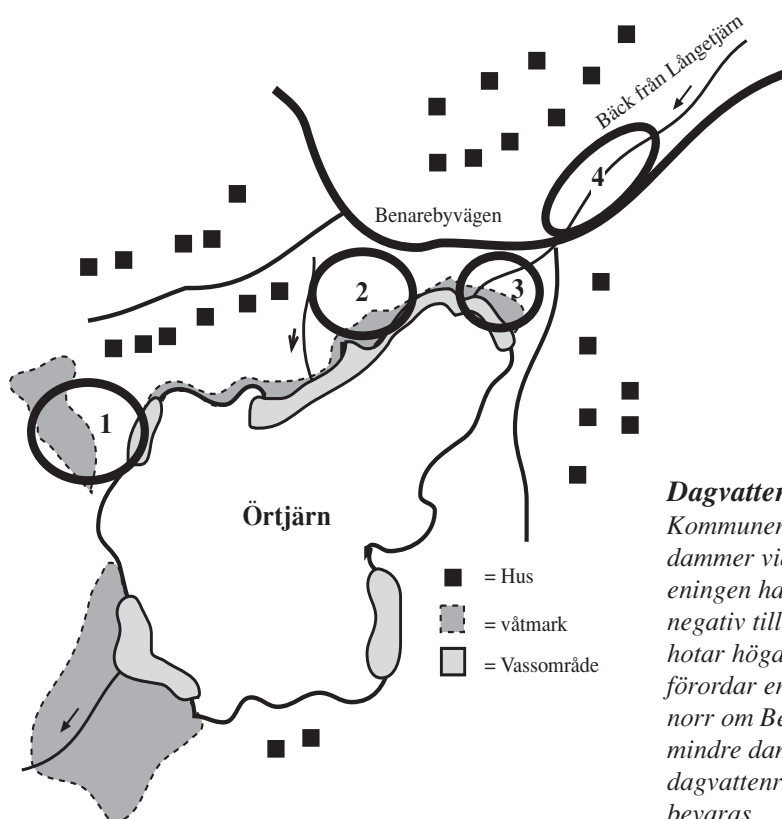
Miljömål antaget av Härryda kommunfullmäktige 2009

Bäcksländan, *Nemoura dubitans*, på en vitsippa. Sländans larv lever ett år i rinnande småvatten varefter den på våren ombildas till vuxen individ. Bäcksländan är starkt hotad (VU) i Sverige och förekommer enbart på ett fåtal platser (se karta).

● = fynd av bäcksländan, *Nemoura dubitans* i Sverige

Dagvattendammar vid Örtjärn

Kommunen planerar bygga tre dagvattendammar vid Örtjärn (1-3). Naturskyddsföreningen har sagt ja till damm 1-2 men är negativ till byggnation av damm 3 då den hotar höga naturvärden. Föreningen förordar en alternativ utbyggnad av dammar norr om Benarebyvägen (4) där redan en mindre damm finns. På så sätt kan både dagvattenrening ske och värdefull natur bevaras.

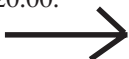
Årsmöte

Onsdag 28 mars

Kl. 19.00

Gula rummet, Mölnlycke kulturhus

Välkommen till Naturskyddsföreningen i Härrydas årsmöte 2012. Vi ser tillbaka på året som gått och har våra sedvanliga årsmötesförhandlingar. Fika serveras. I samband med årsmötet ges möjlighet att lyssna på föredraget och bildberättelsen "Grön vision för Härryda" som börjar kl. 20.00.

Grön vision för Härryda

Onsdag 28 mars

Kl. 20.00

Gula rummet, Mölnlycke kulturhus

Följ med på en spännande bildresa genom vår egen kommuns natur. Vad finns det för speciellt att värna och bevara här hos oss och vilka är möjligheterna? Michael Nilsson naturvårdsutredare och ordförande i Naturskyddsföreningen i Härryda berättar om ett pågående arbete och bevarandeprojekt. Föredraget hålls i samband med Naturskyddsföreningens årsmöte (OBS- själva årsmötet börjar kl. 19.00).

"Rädda Råda Regnskog"

Naturskyddsföreningen och föreningen Rädda Rådasjöns naturreservat med omnejd anser att naturområdet vid Råda stock i Mölnlycke bör bevaras. Naturskogen vid ån här har nyligen fått högsta naturvärde då det förekommer rikligt med rödlistade och fridlysta arter (se sidan 5). Delar av området ingår i Rådasjöns naturreservat men en stor del är oskyddad. Området har likheter med Rya skog i Göteborg och är liksom den skogen hårt trängt av bebyggda ytor och vägar. Kommunen planerar nu dock ytterligare exploatering genom anläggning av dagvattendammar och grävningar i ån. De båda föreningarna har samlats under mottot "Rädda Råda Regnskog".

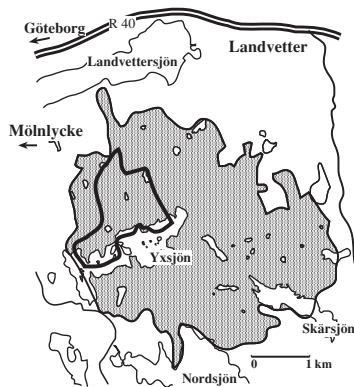
Kommun-notiser

Naturreservat planeras vid Yxsjön

Länsstyrelsen har sedan 2002 utrett inrättande av naturreservat i gammelskogen norr om Yxsjön. Ett förslag till reservat är nu ute på remiss där länsstyrelsen har avgränsat 153 ha av det stora skyddsvärda Yxsjö-Skärsjöområdet som naturreservat (se karta). Naturskyddsföreningen är mycket positiv till att stora delar av gammelskogen nu skyddas men anser att en betydligt större del av den skyddsvärda området borde ha innefattats i skyddet. Nu lämnas bl a de värdefulla naturskogarna österut utan skydd och riskerar att på sikt avverkas eller exploateras genom bebyggelse (se även sid.4.).

Naturvårdsmöten åter igång

Våren 2010 kom Naturskyddsföreningen och Härryda kommuns gemensamma naturvårdsmöten åter igång. Detta efter ett par års uppehåll. Mötena startades 2001 som samrådsmöten mellan samhällssektorn och Naturskyddsföreningen. Nästa möte är planerat till juni 2012.

■ Område "Högsta naturvärde" - Klass 1 (Biodivers Naturvärdskonsult 2008)

~ Förslag till naturreservat norr om Yxsjön

Vi är "milleniekommun"

Härryda kommun har antagits som en "Milleniekommun" vilket innebär att kommunen särskilt skall arbeta med och beakta FN:s Milleniemål. Mål som konkret bl a innebär att man skall arbeta för en minskning av jordens fattigdom och hunger, alla barn skall få gå grundskola, ökad jämställdhet, minskad barndödlighet, förbättrad mödrahälsa, minskning av koldioxidutsläpp och minskning av utarmningen av den biologiska mångfalden. Projektet "Milleniekommun" drivs av Sveriges kommuner och landsting och finansieras av SIDA. Målet är att 100 svenska kommuner ska diplomerats på tre år.

Naturskyddsföreningen får inte träffa KS

Naturskyddsföreningen i Härryda skickade i juni 2011 en önskan om att få träffa kommunstyrelsen på ett KS-infomöte och göra en föredragning kring sitt arbete kring förslaget till ny översiktsplan (se sid.4). Inget svar kom så i januari 2012 sändes en ny förfrågan. I ett mejl svarar dock nu kommunalrådet Annette Eiserman-Wikström att något sådant inte kan bli aktuellt av "rättviseskäl" gentemot andra föreningar. Då man inte kan ta emot alla får ingen förening träffa kommunstyrelsen i samband med några ärenden.

Mölnaldalså-seminarium

Kanske kan det bli ett seminarium kring Mölnaldalsåns vattensystem till hösten 2012. Naturskyddsföreningen har i rådet föreslagit att man skall arrangera ett seminarium för intresserade.

B -FÖRENINGSBREV

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYE

Avs.
NATURSKYDDSFÖRENINGEN
I HÄRRYDA
c/o Mats Sandberg
Banvägen 62
435 43 Mölnlycke

Vårprogram 2012

Årsmöte

Onsdag 28 mars (Se mer på sidan 7.)

Vårvandring vid Rambo mosse

Söndag 29 april

Kl. 08.00

Välkommen på en vårvandring vid Rambo mosse. Upplev ett av våra finaste orörda tätortsnära vildmarksområden under kunnig guidning. Ta på oömma skor och med fika och något att sitta på. Vi samlas vid P-platsen utanför Mölnlycke bibliotek. Anmälan senast 28 april till Michael Nilsson tel:031-989363, michael.nilsson@naturskyddsforeningen.se

Kontrollera gärna om din E-postadress stämmer. Skicka annars ett mail till medlem@naturskyddsforeningen.se. I maillets ärendefält skall det stå "Ny E-postadress" och i själva meddelandet anger man sitt medlemsnummer.

Natur & kultur vid Vällsjön

Söndag 3 juni

Kl. 08.30

Guidad tur genom det vackra Vällsjöområdet där vi får se ovanliga djur- och växter, skyddsvärd natur och gamla kulturspår. Ta på oömma skor och med fika och något att sitta på. Vi samlas vid P-platsen utanför Mölnlycke bibliotek. Anmälan senast 2 juni till Michael Nilsson tel:031-989363, michael.nilsson@naturskyddsforeningen.se

Fågeltur till Hårssjön

Datum - ej ännu bestämt. (se vår hemsida www.naturskyddsforeningen.se/harryda)

Vi tar en tur till Hårssjön, söder om Mölnlycke, och lyssnar och ser efter fåglar. Samling vid "bommen" norr om Hårssjön (kör Mölndalsvägen, sväng in på Hårskerödsvägen, kör ca 1 km). mer info Sverker Steen Tel:031/884452.

www.naturskyddsforeningen.se/harryda